

## Activiteit: Zo houd ik mijn uitgaven bij



Een administratief medewerker houdt de boekhouding bij van een bedrijf. Hij voert binnengekomen rekeningen in het systeem in. Zo weet het bedrijf op elk moment precies hoe het er financieel voor staat. Dat is belangrijk maar niet alleen voor bedrijven. Ook voor particulieren, zoals jij. Als je het niet bijhoudt, kun je gemakkelijk teveel geld uitgeven. Er zitten niet voor niets aardig wat mensen in de schuldsanering.

In deze activiteit ga je jouw uitgaven in een Excelsheet plaatsen. Daardoor krijg je overzicht in jouw uitgaven. Je leert hoe je met Excel gemakkelijk kunt rekenen. Je werkt alleen.

### Wat kun je en wat weet je na deze activiteit?

- je weet of jouw inkomsten in balans zijn met je uitgaven;
- je kunt in Excel automatisch kolommen op laten tellen;
- je kunt een Excel bestand via de mail versturen.

### Uit welke stappen bestaat de activiteit?

Activiteit	Zo houd ik mijn uitgaven bij
Stap 1: Oriënteren	Verzamel informatie over hoeveel dingen kosten.
Stap 2: Voorbereiden	Maak je planning. Bekijk je bonnetjes en rekeningen. Oefen met Excel.
Stap 3: Uitvoeren	Bekijk de beoordelingseisen. Maak je Excelsheet. Stel het overzicht bij.
Stap 4: Reflecteren	Trek een conclusie. Een praktijkvoorbeeld.





## Ik ben bewust bezig

### Stap 1: Oriënteren



### Informatie verzamelen en onderzoeken

**Let op:** voor het zoeken heb je 30 minuten. Je werkt individueel.

a. Wat betekenen deze woorden? Zoek de betekenis op.

Moelijk woord	Wat betekent dit woord
bewust	
financieel	
formule	

b. Lees de gezegdes en spreekwoorden hieronder. Ze gaan allemaal op de een of andere manier over geld. Op twee na.

• Welke 2 zinnen gaan eigenlijk niet over geld? Kruis aan.

- Botje bij botje leggen.
- Dat is een dubbeltje op zijn kant.
- Een appeltje voor de dorst bewaren.
- Geld moet rollen.
- Geld over de balk smijten.
- Ieder dubbeltje omkeren.
- Op zwart zaad zitten.
- Zijn verdiende loon krijgen.

• Welke gezegdes en spreekwoorden over geld ken jij nog meer?

---

---

• En weet je ook wat ze betekenen? Maak tweetallen. Leg de gezegdes en spreekwoorden aan elkaar uit. Dat kan door te vertellen of door ze te verbeelden in gebaren.





## Ik ben bewust bezig

c. Wat kost een...? Heb jij gevoel voor geld? Weet jij hoeveel dingen kosten?

- Noteer in de tabel hoeveel jij denkt dat alles kost. Vergelijk je antwoorden met een klasgenoot. Zoek daarna de juiste bedragen op.

Artikel	Ik denk:	Mijn klasgenoot denkt:	Dit kost het werkelijk:
broodje gezond			
gevulde koek			
blikje cola			
schrijfblok			
etui			
mascara			
de kapper			
treinkaartje enkele reis Amsterdam-Utrecht			
mobieltje			

d. Het NIBUD is een organisatie die tips geeft over geld. Ze hebben ook een website over zakgeld.

- Kijk op [www.nibud.nl](http://www.nibud.nl). Surf naar de pagina voor ouders, met tips over zakgeld. Wat vindt het NIBUD goede bedragen voor kleedgeld, belgeld en zakgeld?

Richtlijnen NIBUD	
	Bedrag
kleedgeld	
belgeld	
zakgeld	





### Ik ben bewust bezig

- Wat vind JIJ van deze bedragen? Is het genoeg voor jou? Of geef je meer uit?

Voor mij is het genoeg. /  Ik geef meer uit.

e. Wie betaalt jouw uitgaven?

Uitgaven	Wordt betaald door:
kleding	
bellen	
cadeautjes	
iets te eten op school	
de stad in gaan met vrienden / vriendinnen	

f. Bekijk de bon van de HEMA.



Haarlem Cronjéstr  
Julianapark 24-28  
023-5458716

10232072 Boterballen	1,40 L
10232040 Trekdrop	1,00 L
10232029 Oud-Hollandse Mix	1,40 L
10232041 Groene erwten	1,40 L
10232077 Kaneelstokjes	1,40 L
10232060 Boterwafeltjes	1,40 L
10232026 Salmiakbollen	1,40 L
10050800 Chocoladereep puur	
3 stuks à 1,95	5,85 L
10900800 Stroopwafels in blik	2,95 L
14265003 Stoelslingers	
2 stuks à 0,76	1,52 h
Aktie	
14266021 Slinger romantiek	
2 stuks à 1,40	2,80 h
Aktie	
10861007 Fondantspritjes	
2 stuks à 1,50	3,00 L
10822015 Roomboter stroopwafe	
2 stuks à 1,60	3,20 L
10240023 Zachte zoete drop	
Aktie	
10240006 Dropveters	
2 stuks à 1,00	2,00 L
Aktie	

- Wat heeft deze persoon gekocht? Waarvoor zijn deze boodschappen?  
Wat denk jij?

---

---





### Ik ben bewust bezig

- Wat is het duurste artikel op deze bon? En wat is de prijs?

---

---

- Hoeveel moest deze persoon in totaal betalen? Reken op 2 manieren uit:

1. Reken snel. Je krijgt niet het precieze bedrag, maar ongeveer.

De persoon heeft ongeveer \_\_\_\_\_ betaald.

2. Reken precies. Op papier of met een rekenmachine.

De persoon heeft precies \_\_\_\_\_ betaald.



**Ik ben bewust bezig**

### **Brainstormen**

Je hoeft voor deze opdracht niet te brainstormen.





Ik ben bewust bezig

## Activiteit: Zo houd ik mijn uitgaven bij

### Stap 2: Voorbereiden



#### De planning

- a. Ik krijg van mijn docent \_\_\_\_\_ lessen de tijd om aan deze activiteit te werken.
- b. Vul de tabel in.  
Gebruik de **Werkkaart: Een planning maken**, als je plannen nog moeilijk vindt.

	Uit welke kleine taken bestaat deze activiteit?	Hoeveel tijd gaat elke stap mij kosten?	Als ik met een groepje werk, wie doet dan wat?
Voorbereiden	•	•	• n.v.t.
	• Oefenen met Excel		
Uitvoeren	•	•	• n.v.t.
	•		
	•		
Controleren	•	•	• n.v.t.
	• Een praktijkvoorbeeld bekijken		

#### Je bonnetjes en rekeningen bekijken

- a. Bekijk je bonnetjes nog even niet. Doe eerst een gokje. Waar geef jij het meeste geld aan uit?

Ik geef denk ik het meeste geld uit aan...

---





## Ik ben bewust bezig

b. Waar heb je geld aan uitgegeven?

Je hebt vast wel iets te eten gekocht of iets voor school (pennen?). Of misschien kleding.

- Zet een kruisje voor alle categorieën waar jij geld aan hebt uitgegeven. Schrijf zelf ook categorieën op als je er meer kunt vinden:

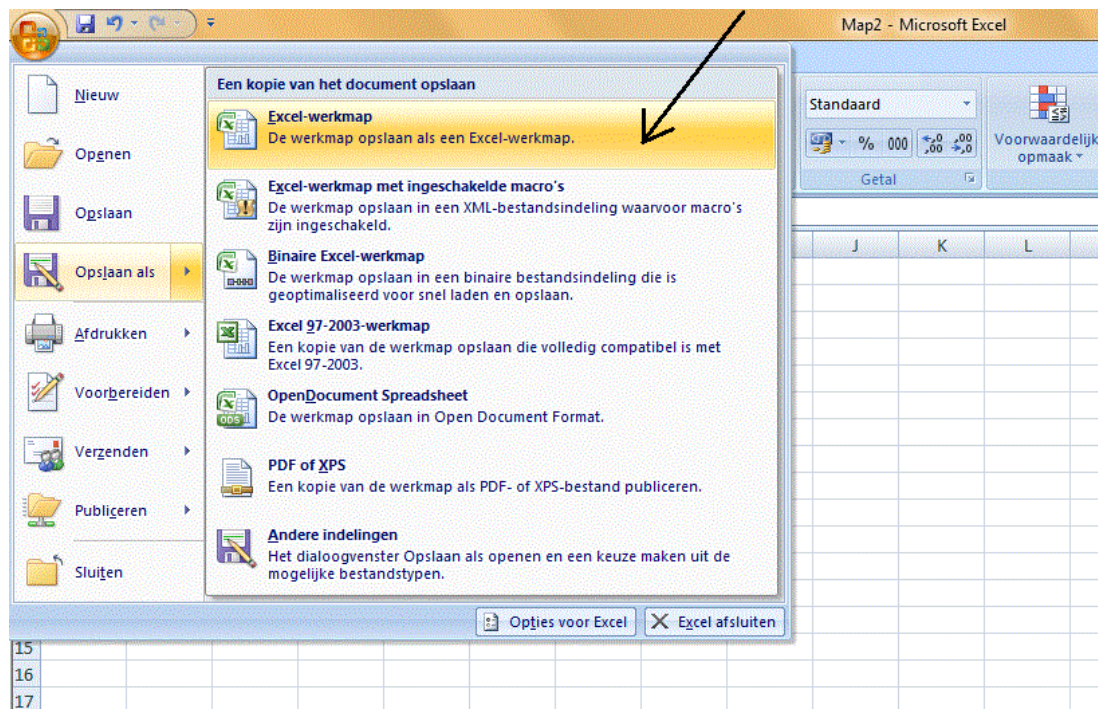
- kleding
- bellen
- voeding
- cadeautjes
- uitgaan

## Oefenen met Excel

Heb jij weleens met Excel gewerkt? Het is even puzzelen, maar als je het door hebt, kun je voortaan gemakkelijk berekeningen maken.

Oefen met het programma Excel.

- Open het programma. Ga naar de startknop links onderin je scherm. Staat Excel (Microsoft Office Excel) niet in het rijtje? Vul dan in de zoekbalk 'Excel' in.
- Geef je nieuwe bestand een naam en sla je bestand op.
  - Ga naar 'opslaan als' > Excel-werkmap.







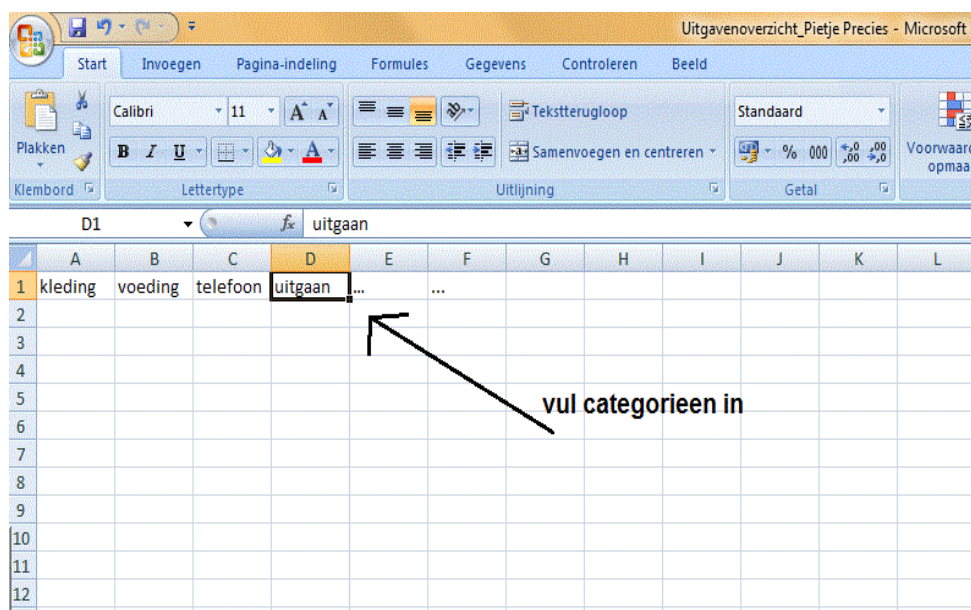
## Ik ben bewust bezig

- Sla het bestand als volgt op:  
**Naam bestand:** Uitgavenoverzicht\_oefenen

Zet het bestand in een mapje op je computer.

**Naam map:** Activiteit: Zo houd ik mijn uitgaven bij

- c. Kijk op het scherm van Excel. Maak categorieën voor de verschillende soorten uitgaven. Neem deze categorieën: voeding, kleding, telefoon, uitgaan.



- d. Vul de bedragen in voor kleding en voeding.

Gebruik deze tabel:

Categorie	Bedragen
kleding	€ 9,95 € 12,45 € 8,65
voeding	€ 0,91 € 1,18 € 3,95

Je kunt de getallen op 2 manieren invullen.

Manier 1: Je gaat op de plek staan waar je het wilt invullen. Je klikt op de muis, zodat het knipperende streepje op die plek komt te staan. Je kunt nu typen.

Manier 2: Je selecteert de plek waar je het bedrag wilt invullen. Daarna zet je de pijl in de balk 'formule invoegen' ( $f_x$ ). Je klikt en dan kun je daar typen.



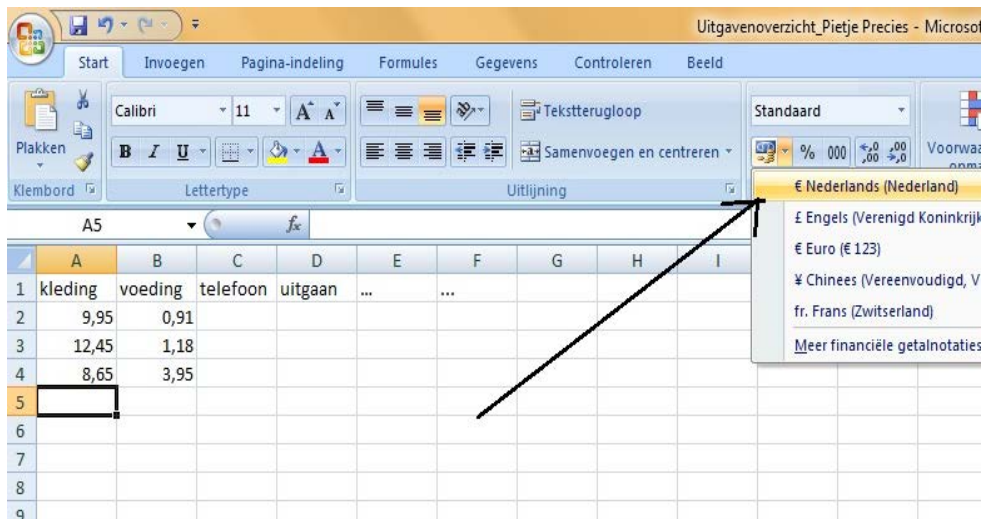


## Ik ben bewust bezig

- Probeer ze allebei uit. Welke manier vind jij het handigst?

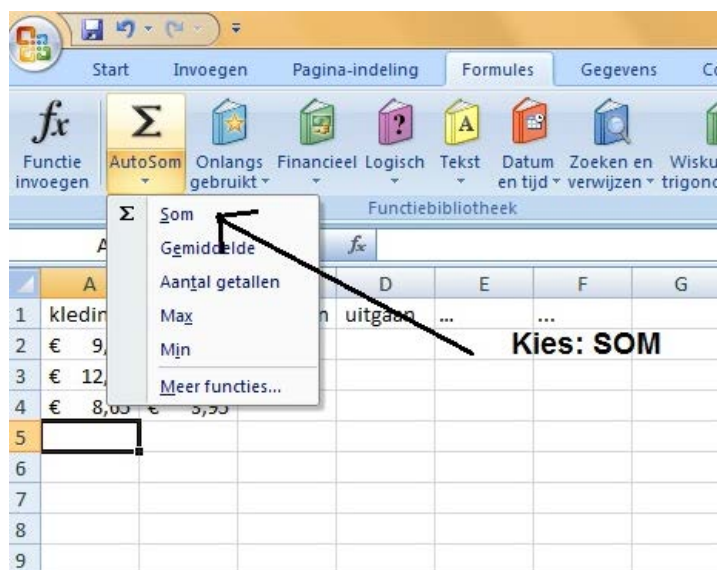
Het handigst vind ik:  manier 1 /  manier 2

- e. Geef aan dat het om euro's gaat. Selecteer alle velden die je hebt ingevoerd. Klik dan bij 'getal' op 'financiële getalnotatie' > € Nederlands (Nederland).



- f. Als het goed is, staan in rij 1 de categorieën. In rij 2 tot en met 4 staan getallen. Dat zijn er straks in jouw eigen overzicht méér.

- Ga in rij 5 staan, onder A (dat is de categorie 'kleding'). Klik hokje A5 aan. De rand van het hokje wordt zwart.
- Ga naar 'formules'. Kies autosom > som. Doe dit ook voor de categorie voeding. (som betekent: alles bij elkaar opgeteld).

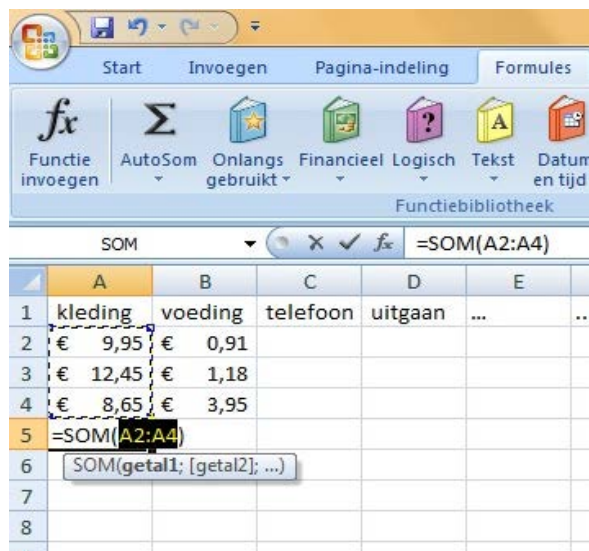


Excel pakt dan vaak meteen het bovenstaande rijtje bij elkaar en telt dat op. Je Excelsheet ziet er dan zo uit:





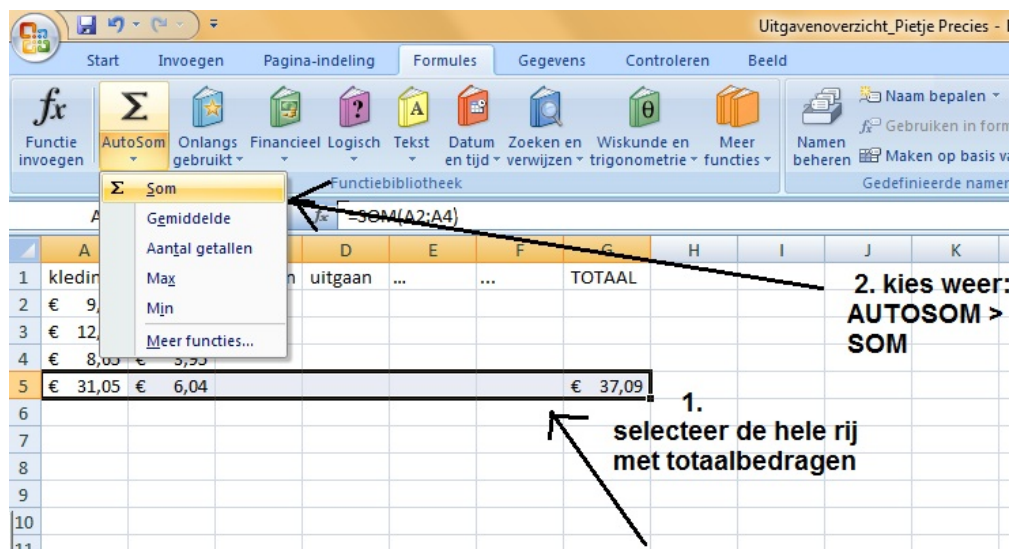
## Ik ben bewust bezig



Je hoeft nu alleen nog op ENTER te drukken.

**TIP:** Als het niet lukt met de knop 'Autosom', dan kun je ook zelf de formule invoeren in de formulebalk. Dan worden de verschillende vakjes ook bij elkaar opgeteld. Je doet =SOM(eerste vakje dat je wilt optellen : laatste vakje). Dat is in dit voorbeeld A2:A4 en voor de categorie voeding B2:B4.

- g. Maak er een categorie bij: TOTAAL.  
Geef Excel de opdracht om het totaal uit te rekenen van ALLE uitgaven.  
Kijk naar het voorbeeld hieronder:  
Eerst selecteer je de hele rij met totaalbedragen (rij 5 in dit geval) tot onder het kopje 'TOTAAL' (categorie G).  
Dan ga je weer naar AUTOSOM > SOM. Als het goed is, krijg je dan het totaalbedrag.



Oefen net zo lang tot je dit kunt!





**Ik ben bewust bezig**

**De benodigheden**

Je hoeft voor deze activiteit geen benodighedenlijst te maken.



**VRAAG TOESTEMMING AAN JE DOCENT OM VERDER TE GAAN MET STAP 3.**





Ik ben bewust bezig

## Activiteit: Zo houd ik mijn uitgaven bij

### Stap 3: Uitvoeren



### Je Excelsheet maken

- a. Kijk bij de uitvoering goed naar de eisen aan de opdracht.

Eisen aan de opdracht	
•	
•	
•	
•	
•	
•	

- b. Open een nieuw Excel bestand. Sla dat op in de map Activiteit: Zo houd ik mijn uitgaven bij. Maak jouw uitgavenoverzicht in Excel. Werk alleen en denk aan de planning.

Sla het bestand als volgt op:

**Naam bestand:** Uitgavenoverzicht\_Pietje Precies (vul je eigen naam in!)

- c. Je hebt in de vorige stap bekeken in welke categorieën jouw uitgaven ingedeeld kunnen worden. Neem de gegevens erbij. Zet de bedragen in je overzicht. Doe steeds één categorie tegelijk.

**TIP:** Sla je werk regelmatig op!

- d. Zorg dat Excel voor jou alle bedragen per categorie netjes optelt. Laat Excel ook een totaalbedrag uitrekenen.
- e. Print je bestand.





## Ik ben bewust bezig

### Bijstellen van het overzicht

- a. Kijk je overzicht nog eens goed na. Staan alle uitgaven van de bonnetjes erop? Rekent Excel alles goed uit of heb je misschien een formule verkeerd ingevoerd?
- b. Neem er een rekenmachine bij om te controleren! Let op dat je de komma's goed intypt.

Het overzicht  klopt /  klopt niet.

- c. Ik ga dit nog bijstellen:

---

---

- d. Is je bestand goed opgeslagen? (het heet: uitgavenoverzicht\_jouw eigen naam)  
Mail dan je Excelsheet naar je docent. Typ er een kort berichtje bij. Let op de aanhef en de groet.

- Wat schrijf je als aanhef en wat als groet?

---

- Wat schrijf je bij onderwerp?

---

- Naar welk mailadres stuur jij je bestand? Schrijf dat mailadres op.

---



Ik ben bewust bezig

## Activiteit: Zo houd ik mijn uitgaven bij

### Stap 4: Reflecteren



### Een conclusie trekken

- a. Heb jij een gezonde bankrekening? Of sta je altijd rood en is jouw administratie nogal onoverzichtelijk?

Geef jezelf een cijfer van 1 tot 10. 1 is helemaal geen administratie en altijd geldproblemen... 10 is een perfecte administratie en nooit geldproblemen.

Ik geef mezelf een  1 /  2 /  3 /  4 /  5 /  6 /  7 /  8 /  9 /  10

Omdat:

---

---

---

- b. We gaan eens uitrekenen of het klopt wat je bij a. gezegd hebt. Je hebt je uitgaven berekend van één week. Stel je voor dat je elke week deze uitgaven had. Hoeveel geef je dan uit in 4 weken?

---



### Ik ben bewust bezig

c. Wat zijn je inkomsten?

- Vul de tabel in.

	Bedrag (€)
kleedgeld	
belgeld	
zakgeld	
totaal	

- Welke conclusie kun je trekken?

Mijn uitgaven zijn  wel /  niet in balans. Dit komt door:

---

d. Het is handig om een Excelsheet te kunnen maken. Wanneer kun je die handigheid nog meer gebruiken? Noem voorbeelden.

- Op school:

---

- Thuis:

---

- In een beroep:

---

e. Wat past bij jou? De uitspraak 'geld moet rollen' of 'een appeltje voor de dorst bewaren'?

- Bij mij past de uitspraak:

---

---







## Ik ben bewust bezig

- Leg uit waarom:

---

---

## Een praktijkvoorbeeld bekijken

- a. Jan-Joost en Agnes wonen samen. Omdat ze wat inzicht willen hebben in hun financiële situatie hebben ze een begroting gemaakt over 2015.

Inkomsten per jaar		Uitgaven per jaar	
netto salaris Jan-Joost	€ 21.000,-	huur	€ 11.400,-
netto salaris Agnes	€ 25.000,-	gas, water, licht	€ 1500,-
netto-vakantiegeld	€ 3600,-	abonnementen	€ 300,-
netto rente spaargeld	€ 800,-	boodschappen	€ 4200,-
		telefoon, internet	€ 820,-
		kleding, schoenen	€ 1000,-
		uitgaan	€ 720,-
		benzine auto	€ 1500,-
		afbetaling auto	€ 300,-
		reservering	€ 3600,-
		verzekeringen	€ 3300,-
		vakantie	€ 1000,-
		belastingen	€ 780,-
<b>totaal</b>		<b>totaal</b>	

- Wat betekent netto?

---

- Waarom zal er een post reserveringen staan?

---

- b. Zet dit schema in een Excelsheet. Geef het schema een passende titel. Laat de inkomsten en uitgaven automatisch optellen.





### Ik ben bewust bezig

- c. Jan-Joost en Agnes verwachten een overschot in 2015. Klopt dat? Hoeveel is dit overschot? Noteer je berekening.
- 

- d. Sla je schema op in de map die je al eerder gemaakt hebt bij deze activiteit. Geef het bestand een goede naam.
- e. Vergelijk je schema met een klasgenoot. Als het goed is komen jullie op dezelfde bedragen uit. Als dat niet zo is: zoek de fout.